

quoties petimus aliquid utile ad salutem, petimus secundum voluntatem ejus; ergo exaudimur. Cum autem dicimus, id quod petitur, debere esse utile ad salutem, non intelligimus solum de utilitate quam potest res ex se habere, sed quam de facto habitura est; multa enim possunt esse secundum se utilia, quae novit Deus futura esse noxia postulant, et hoc satis est ut misericorditer non dentur, ac proinde ut oratio ex ea parte non sit infallibilis, nec sub promissione comprehendantur, ut constat ex oratione Pauli, 2 ad Corint. 12. Et ita notarunt Augustinus, tractatu 32, 73, 81 in Joannem; et Chrysostomus, homil. 30 in Genes. Dicitur autem id quod petitur, futurum esse noxiū, non solum si futuram sit occasio alienus peccati, sed etiam si impeditur sit profectum salutis, quia tunc non solum utile non est ad salutem, ut constat, sed etiam est aliquo modo nocivum.

8. *An petitio rei honestae non conferentis ad salutem, nec illam impeditis, infallibiliter impetraret ex vi promissionis?* — Ex cogitari autem potest quoddam medium, videlicet ut bonum postulatum honestum quidem sit, non tamen per se conferens ad vitam aeternam, neque etiam illam impediens, aut profectum ejus. Dubitari ergo potest an hoc satis sit ut petitio talis boni habeat certam impetracionem ex promissione; nam D. Thomas videtur sentire illud satis non esse, ut oratio habeat hanc secundam conditionem; nam vult debere esse rem necessariam, aut saltem utillem; si autem nihil conferat, non videtur posse dici utilis. Item hoc videtur probare argumentum Augustini; quia si res non confert ad salutem, non est a Salvatore, ut Salvator est; ergo nec potest peti in nomine ejus; ergo non comprehenditur sub promissione ejus. Simile argumentum sumitur ex loco prima Joan. 5, restringendo promissionem ed ea quae petuntur secundum voluntatem Dei, quae est de nostra sanctificatione, 1 ad Thessalonens. 4. Nam id quod est omnino inutile ad sanctificationem, non potest dici esse secundum Dei voluntatem. In contrarium vero est, quia si attente legatur Augustinus in illis tractatibus in Joannem, quos supra citavimus, nunquam dicit eum non petere in nomine Christi, qui non petit necessaria, aut utilia ad salutem aeternam, sed eum qui petit huic saluti contraria. Deinde bonum honestum consentaneum naturae recte potest per se desiderari, eo ipso quod non obsit gratiae vel

profectui ejus; ergo etiam recte peti potest; cur ergo sub hac promissione non comprehendetur? Dicendum ergo censeo, ex hoc capite non redi orationem inefficacem, neque excludi a promissione divina, si alias conditiones habeant. Quia, ut videbimus, talis oratio nunquam non est aliquo modo supernaturalis, quod ad impetracionem satis esse videtur ex parte ejus. Eo vel maxime quod tale bonum honestum non potest non prodesse aliquid ad salutem, si de facto homo non est illo male usurps, quia saltem impedit omne malum, quod non est parum utile salutis, et quantum est de se, disponit ad aliquod majus bonum, praesertim si cum fide conjunctum sit. Et ita facile potest ad priora motiva responderi, non admitti medium illud, quia bonum honestum, eo ipso quod non nocet, prodest, et continetur sub bono utili ad salutem.

#### CAPUT XXIV.

##### UTRUM ORATIO AD IMPETRANDUM DEBEAT EX FIDE PROCEDERE?

1. *Tituli explicatio: boni actus in duplice sunt differentia.* — Divus Thomas, d. art. 43, ad 2, docet orationem debere pie fieri, ut impetraret; explicat autem tunc pie fieri, quando per eam complementum alicujus boni, et non alicujus peccati postulatur: quo sensu conditio haec in dictis in superiori cap. comprehenditur. Alio ergo sensu dicitur pie fieri, quod ex influxu fidei seu virtutum Theologiarum fit; sic enim more Theologico quodam actus vocamus pietatis. Distinguunt enim Theologi duplices actus bonos: quosdam mere acquisitos, quibus genericum nomen accommodant, appellantes illos actus moraliter bonos; alios autem vocant actus seu opera pietatis, quae per se conferunt ad salutem, et sine vera gratia fieri non possunt. In hoc ergo sensu dici etiam potest oportere orationem pie fieri, ut impetratoria sit ex vi promissionis. Sic autem explicata haec conditio plures includit, ex quarum declaratione et probatione ipsa constabit; ut enim pia sit oratio, necesse est ut ex fide procedat, et ex spe. Et dubitari potest an influxus etiam charitatis sit necessarius, de quo postea dicimus: nunc de fide, et consequenter de spacio fiducia tractabimus.

2. *Tertia conditio: oratio debet procedere ex fide, ut impetratoria sit.* — *De qua fide intelligatur conditio posita.* — Dico ergo primo

##### CAP. XXIV. UTRUM ORATIO IMPETRATIVA EX FIDE PROCEDERE DEBEAT.

91

orationem, ut impetraret, ex fide esse debere; etiamque docuit Christus Dominus, Matthaei vigesimo primo, dicens: *Omnia quaecumque petieritis in oratione credentes, accipietis.* Et præmiserat: *Si habueritis fidem, et non hesitareritis,* etc. Et Jacobi 1: *Postulet autem in fide nihil hesitans.* Et ad Romanos, 10, ait Paulus: *Quomodo invocabant in quem non crediderunt?* Nam orationis promissio per se primo ordinatur ad assecutionem vitae aeternae, juxta illud Matthaei 7: *Quærите primum regnum Dei, et justitiam ejus, et haec omnia adjicientur vobis.* Fides autem est principium et fundamentum salutis, et ideo promissio non sit orationi, nisi ex fide procedat. Oportet autem exponere cujus objecti vel de qua materia oporteat esse talem fidem: nam Christus, Marc. 4, dixit: *Quidquid orantes petitis, credite quia accipietis, et eveniet vobis.* Et addit ibidem, et Matth. 21, ut haec credulitas sit *sine hesitatione.* Et Jacob. dixit: *Postulet autem in fide nihil hesitans.* Difficile autem hoc est, si de absoluta fide intelligatur, quia non tenetur quis, dum orat, sibi persuadere obtentur se esse quod postulat, quia non est hoc ei revelatum. Oportet ergo intelligi de fide includente eam conditionem, quam includit promissio. Apostolus enim, cum petebat a se auferri stimulum carnis, ex fide profecto orabat, et tamen non erat certus se accepturum quod petebat, sed contrarium potius illi revelatum est. Eodem modo hesitasse videtur David, 2 Regum 12, quando orans Deum pro salute filii, dicebat: *Quis scit si forte donet eum mihi Dominus?* Sicut et Ninivite dicebant: *Quis scit si convertatur, et ignoscat Deus?* Jonae 3. Quos tamen ex fide orasse, effectus monstravit. Denique, cum haec fides fundanda sit in promissione, quae conditionata est, et non sit revelatum conditionem esse impletam, non potest fides esse absoluta, quia non fundatur in divina revelatione.

3. *Sitne fides promissionis necessaria ad infallibiliter impetrandum?* — Majus dubium est an requiratur fides ipsius promissionis. In quo non est dubium quin habenti sufficientem notitiam promissionis, necessaria sit fides ejus, quia hoc evidenter colligitur ex citatis testimoniis, et est per se evidens, suppositis aliis principiis fidei, quia tenetur unusquisque credere Deum esse veracem, et fidelem in verbis suis. Unde cum Deus fuerit adeo liberalis in promittendo, merito ab homine exigit ta-

lem fidem. Quod ergo dubitari potest, solum est, an oporteat distincte habere notitiam hujus promissionis, et ex fide illius petere, ut oratio habeat conditionem requisitam ad impetrandum infallibiliter; difficile enim est in hoc sensu hanc conditionem postulare ab omnibus pie orantibus; sunt enim multi fideles, et idiotæ, et ignorantes, qui nunquam de tali promissione quicquam audierunt, vel vim ejus et efficaciam nunquam satis intellexerunt, propter ruditatem suam, et nihilominus magna fide et pietate orant, credentes Deum esse omnipotentem et misericordem, et hoc satis esse ad postulandum ab illo cum magna fiducia. Ego quidem sentio per se teneri omnes Christianos, ad sciendam et intelligendam hanc divinam promissionem, ut ex fide explita illius orare possint. Nam hoc plane videatur Christus Dominus voluisse in citatis locis, ut magis infra in ultima conditione declarabimus. Nihilominus tamen censeo, si quis habeat ignorantiam invincibilem talis promissionis, et petat, credendo firmiter Deum posse dare quod petitur, et esse bonum, ac misericordem ad dandum, si et nobis expediat, et ex parte nostra non est impedimentum, illam esse sufficientem fidem, quam videtur etiam postulasse Christus Matthaei 9, quando dixit: *Creditis quia hoc possum facere vobis?* Qui enim sic orat, vult certe orare perfecta fide, et eo modo quo Deus vult orari, ideoque habet implicitam fidem, et promissionis, et effectus ejus, si conditio impleatur. Item, qui sic credit in Deum, credit illi tanquam primæ veritati; ergo implicite credit illum esse fidelem, ac proinde impletur promissiones suas, quamvis forte ignoret in particulari, an fecerit.

4. *Objectio. — Responsio.* — Dices: quid ergo exigitur ab orante, quando ab eo requiritur ut non hesitet? quia si solum postulatur ut non dubitet de potestate Dei, nec de misericordia, aut fidelitate vel veritate, nihil in hoc petitur praeter ipsam substantiam fidei; nam qui in his dubitat, vere non credit, sed infidelis est; at per illud verbum aliquid aliud ultra fidem postulari videtur; ergo oportet ut non hesitet se accepturum quod petit, non solum sub conditione, Si expediens fuerit, vel alia simili; nam hoc in substantia fidei et objecto ejus continetur, et dubitare in hoc, esset dubitare in fidelitate Dei; ergo oportet ut absolute non hesitet. Haec objectio præbebat occasionem refutandi hereticos hujus temporis, qui de fide justifi-

cante ita sentiunt, ut cogant homines ad credendum cum absoluta certitudine effectus dependentes ex libertate, etiam in individuo et in particulari. Sed hoc alterius negotii est, et ideo illam disputationem omittimus. Respondeatur ergo verum esse per illam negotiationem *non h&esitandi*, novam conditionem in oratione requiri, quam ad ejus pietatem pertinere, dicere etiam possumus. Est autem illa conditio, non quidem ut absoluta certitudine credamus, dandum esse quod petimus, quod in objectione inferebatur; semper enim formidare possumus, vel etiam dubitare, non de Deo, sed de nobis, aut de convenientia rei quam postulamus. Unde h&ec formido, vel dubitatio, si sit quasi speculative (ut sic dicam) in solo intellectu, non intelligitur nomine h&esitationis quam habere prohibemur.

5. *Quarta conditio: orationem cum firma spe fieri debere ut impetraret, que spes vocari solet fiducia.* — *Huic fiduciae opponitur h&esitatio.* — Est ergo altera conditio orationis, ut fiat cum spe firma et robusta, que fiducia interdum appellatur, magisque ad voluntatem pertinet quam ad intellectum; huic autem fiduciae opponitur h&esitatio; nam qui h&esitat, quasi h&eret, et non audet progredi aut operari, et in prae&sentia materia non audet petere; fiducia vero impellit ad opus, et si vehementer sit, facit postulare magno affectu et efficacitate, et hoc est quod dicitur: *Postulet in fide nihil h&esitans.* Quod bene explicat similitudo quam subiungit Jacobus, dicens: *Qui enim h&esitat, similis est fluctui maris qui a vento moveretur et circumfertur.* Quia qui hanc fiduciam non habet, neque in desiderando, neque in petendo habet stabilitatem. Hoc etiam optime declarant verba Pauli ad Rom. 4, ubi de Abraham dicit: *Contra spem in spem credidit*, quod declarans inquit: *Et non infirmatus est fide.* Et inira: *In reprobatione Dei non h&esitavit diffidentia, sed confortatus est fide,* etc. Quibus verbis declarat Abraham habuisse fidem, credendo Deo, et debitam fiduciam non h&esitando; et quia firmitas spei in fide fundatur, ideo dicit illum fuisse confortatum fide. Hoc ergo postulat Christus, et confirmat Jacobus, in nostro orandi modo. Unde, Matth. 9, ait Christus: *Confide, fili.* Et Paulus, ad Hebreos 4: *Adeamus cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno.* Hanc denique conditionem orationis explicavit David Psal. 90. dicens: *Quoniam in me speravit, liberabo eum.* Et Daniel. 3, ait

Azarias: *Non est confusio confidentibus in te, et c. 13: Exclamavit omnis catus voce magna, et benedixerunt Deum, qui salvat sperantes in se.*

6. *Difficultas ad majorem posita conditionis declarationem.* — Sed adhuc non quiescit animus, quia non potest esse major spes vel fiducia, quam sit fidei certitudo, cum ad spem solum ex fide derivetur; ergo si nunquam oramus cum fide absolute certa de obtinenda postulata, nec orare possumus cum fiducia magis firma; ergo sicut illa fides non excludit omnem dubitationem intellectus, sed solum illam quam ex infidelitate vel potentia Dei oriri posset, ita nec fiducia talis esse potest, quam excludat omnem h&esitationem, sed illam tantum quam ex dubio circa Dei potentiam, vel fidelitatem provenire potest, non autem illam quam ex incertitudine aliarum conditionum concipi potest. Quod si hoc totum verum est, nulla est differentia quoad hoc inter fidem et fiduciam, ac subinde fieri non potest ut aliquis oret ex sufficienti fide, quin etiam oret cum sufficienti fiducia; ergo nec potest in fide petere, nisi etiam non h&esitet in fiducia. Hoc autem est contra dicta, et videtur esse alienum a verbis Christi et Jacobi. Et explicatur amplius difficultas: nam si stat, habere ex parte intellectus firmam fidem sine h&esitatione illi repugnante, que esse non potest nisi dubitatio, et cum hac fide stat h&esitatio ex parte fiduciae vitiosa, et reprehensibilis, et impediens orationis efficaciam, interrogo quid sit, et in quo consistat illa h&esitatio? Nam vel est timor ne forte Deus non possit aut nolit ex se dare quod petitur, etiamsi nulla conditio orationi desit. Et hoc non; quia talis timor non potest esse simul cum illa fide ex parte intellectus, nam ex incredulitate nascitur. Vel est timor propriæ infirmitatis, aut alterius defectus proprie&re orationis; et h&ec h&esitatio reprehendi non potest, quia omnino tolli non potest. Unde si carentia illius necessaria est, profecto conditio impossibilis postulatur.

7. *Quid excludat in oratione negatio h&esitandi, tam ex parte intellectus, quam voluntatis.* — Propter h&ec censeo per illam conditionem, seu non h&esitationem, non excludi quoad intellectum, nisi dubitationem certitudini fidei repugnantem, et quoad voluntatem solum excludi illum timorem, vel animi trepidationem, que excludat Theologicam spem. Ae proinde, si oratio fiat ex vera fide et spe, ex hac parte habere conditionem sufficientem ad impetrandum infallibiliter ex vi promissionis,

quantumvis vel ex parte intellectus interveniat aliquod genus formidinis, vel dubitacionis indeliberatae, quae ad infidelitatem non perveniat, vel ex parte voluntatis intercedat nimius timor, vel pusillanimitas ex consideratione proprii defectus concepta. Nam hi defectus vel non sunt culpabiles, vel non graviter, unde non excludunt verum actum fidei et spei, nec reddunt culpabilem ipsam orationem, sed ad summum concomitanter se habent, quo non obstante, talis oratio pie fit; ergo ex hac parte sufficientes habet conditiones. Sed licet hoc verum sit, nihilominus negligendum non est, tam in fide quam in fiducia posse inveniri magis et minus in excludenda h&esitatione, et quo in hac conditione fuerint perfectiores, eo efficaciores esse ad impetrandum. Dicit enim Paulus, 1 ad Corinth. 3: *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam*, id est, perfectam fidem, ut omnes exponunt: supponit ergo Paulus posse aliquem habere veram et substantiale fidem, et non habere ita perfectam: alludit autem Paulus ad verba Christi, Matthaei 21: *Si habueritis fidem, et non h&esitaveritis*, etc. Et Matthaei 17, increpavit Apostolos de incredulitate, ei attribuens quod non potuissent lunaticum curare, cum tamen verisimile non sit eos habuisse incredulitatem infidelitatis; ergo potest fides vel fiducia habere alium defectum, qui substantiam fidei et spei non corrumpat, et nihilominus efficaciam orationis multum impedit.

8. *Defectus fidei non repugnans cum ejus substantia ex parte intellectus, in exercitio actus consistit, non in specificatione.* — *Defectus in spe et fiducia ex parte voluntatis provenit proportionaliter ex defectu fidei ex parte intellectus.* — Hunc autem defectum ex parte intellectus, pertinere existimo ad practicum potius quam ad speculativum, et ad exercitium actus potius quam ad specificationem. Quod ita declaro, nam fides, quatenus tantum prebet assensum veritati revelatae, et in hoc sistit, speculativa est, quia solum veritati cognoscendae seu credendae incumbit: extenditur autem ad praxim, quando veritatem credit applicat voluntati, ut secundum illum moveatur, seu operetur. Et ita fieri potest ut aliquis non habeat defectum in assensu fidei, neque in certitudine, qua credit Deum esse fidelem in suis promissis, et quod ex ea parte non sit inefficax oratio, et nihilominus deficiat in applicanda practice hac veritate voluntati, ut secundum illum cum magna fiducia oret. Rursus, quamvis quis in habitu

Deus vult per aliquem operari miraculum, solet ita movere animum petentis, ut nihil haesitet, sed firmiter credat illum impetratum, quae solet dici fides miraculorum; et numeratur inter gratias gratis datas, provenitque ex quadam peculiari motione, et præveniente gratia, cui homo non potest resistere quantum ad illam particularem firmitatem intellectus, licet quoad actum desiderandi et petendi libere operetur. Frequentius vero, licet non tam specialis gratia concedatur, datur major vel minor præveniens gratia, ita movens ad petendum cum fiducia, ut magis etiam vel minus hæsitationem tollat, vel animum petentis securum reddat, quomodo dixit Cassianus, Collat. 9, cap. 32, signum futuræ impetrationis esse, quando Spiritus Sanctus movet ad petendum cum magna fiducia, et quasi securitate impetrandi.

10. *Fiducia orantis cavere debet præsumptionem.* — *Objectio.* — Est autem ulterius circa hanc conditionem cavendum, ne fiducia transeat in præsumptionem; et ideo dicunt Sancti orationem ita debere esse cum fiducia, ut tamen simul sit cum humilitate, quia fiducia illa debet tota nisi in Deo, non in se, unde dicitur Psalmo centesimo primo: *Respxit in orationem humilium, et non sprevit preces eorum;* et Ecclesiastic. trigesimo quinto: *Oratio humiliantis se nubes penetrat.* Dices: ergo nunquam licet oranti habere fiduciam aliquam in propriis meritis, vel propria dispositione, etiamsi haec dona ex gratia Dei esse recognoscet. Consequens est falsum; ergo. Sequela patet, quia oratio nisi debet in solo Deo; ergo non in merito proprio, quia meritum non est solius Dei, sed est nostrum.

11. *Solutio.* — Respondeo (omisso errore Calvinii, et aliorum hæreticorum hujus temporis, contra quos in materia de Merito agitur) in hoc cavendum esse utrumque extreum, tam ex parte intellectus, quam ex parte voluntatis. Ex parte intellectus, cavendum est ne quis putet merita propria nihil valere ad dandam vim orationi, ut impetratoria sit; hoc enim sentire erroneum est, quia suppono sermonem esse de vero merito ex gratia facto; constat autem ex Scriptura et ex usu Ecclesiæ, bona opera multum conferre ad impetrandum, ut de eleemosyna dicitur Tobiae 4, et Isaiae 58, ubi prius petuntur opera misericordiæ, et deinde subjungitur: *Tunc invocabis, et Dominus exaudiet.* Item cordis munditiam orationi magnam vim conferre testatur Joannes, primæ

Canonic. cap. 3. Unde est illud Psalmi 33: *Oculi Domini super justos, et aures ejus ad preces eorum.* Et ideo solemus conjungere jejuna, eleemosynas, et afflictiones corporis, ut efficacior reddatur oratio. Quod duobus modis potest fieri, scilicet vel quia multiplicantur tituli et causæ ad obtainendum quod desideratur; vel quia persona redditur apud Deum purior et sanctior, et consequenter aptior ad impetrandum, juxta ea quae infra dicemus.

12. Aliunde vero cavendum etiam est, ne quispiam principalem fiduciam impetrandi ponat in suis meritis, ita ut credat ratione meritorum sibi esse debitum quod petit. Nam, licet verum sit, dari in justis merita de condigno, quibus respondet certum aliquod præmium suo tempore dandum, tamen in hac vita non postulamus illud præmium, prout sub ea ratione debitum est, sed prout in ipsa gratia gratis datur, id est, postulamus ipsam gratiam, quae non ex meritis, sed ex misericordia datur; et similiter postulamus alia beneficia, quae ordinarie non meremur de condigno, præsertim quia semper possumus esse incerti de talibus meritis, et multo magis de perseverantia in illis.

13. *Qui orat fiducialiter, sua merita non debet considerare quasi fundamenta impetracionis.* — Unde fit tertio, ut qui orat, raro aut nunquam debeat considerationem ponere in propriis meritis, ut inde impetrandi fiduciam accipiat, quia in hoc magnum est periculum superbiæ et deceptionis. Quod declaravit Christus Dominus in parabola de pharisæo et publicano, Lucae 18. Dico aufem non esse consideranda propria merita ad fundandam in eis impetrationem, nam ad examen propriæ conscientiæ (ne forte ex hac parte ponatur a nobis impedimentum) considerari vel potius examinari possunt opera nostra, dum petimus. Unde hoc modo dixit Joannes: *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum,* primæ Joannis 3. Interdum etiam considerari possunt ad expellendam nimiam pusillanimitatem, recognoscendo semper illa tanquam beneficia Dei, et concipiendo spem, non in nobis, sed in ipso, quia qui illa contulit, dabit et majora. Et hoc modo legitimus interdum Sanctos in oratione sua commemorare præcedentia merita, ut Ezechiam, Isaiae 38: *Obsecro, Domine, memento quomodo ambulaverim coram te in corde perfecto;* et David, Psalmo 118: *In toto corde meo exquisivi te, ne repellas me a mandatis tuis,* etc.; non ergo repugnat humilitas cum aliqua con-

sideratione meritorum, sed excludit imprimis nimiam existimationem de suis meritis, et deinde excludit principalem fiduciam in illis, et hoc modo humilitas est necessaria ad impetracionem orationis.

## CAPUT XXV.

## UTRUM NECESSARIA SIT CHARITAS AD IMPETRANDUM PER ORATIONEM, ET CONSEQUENTER AN ORATIO PECCATORIS AUDIATUR?

1. *Actualis charitas ad orationem non est necessaria.* — *Nonnulli ad orationem impetrativam requirunt habitualē charitatem in orante.* — Certum existimo non esse necessarium actualem, ut sic dicam, concursum charitatis, quia nec ad substantiam orationis supernaturalis et religiosæ hoc necessarium est, ut supra dixi, nec etiam ostendi potest unde sit necessarium ad infallibilem impetracionem. De charitate autem habituali est alia specialis conditio, quæ nunc tractanda est. Aliqui enim existimant necessarium esse ad efficacem impetracionem orationis statum orantis, ut, scilicet, sit in gratia, et non in peccato mortali; quia, licet peccator possit sine peccato orare, ut supra dictum est, nihilominus ut oratio hominis infallibiliter sit efficax, necessarium creditur ut sit in statu gratiæ. Hæc enim conditio videtur sœpe in Scriptura postulari, ut in loco proxime citato primæ Joannis 3: *Si cor nostrum non reprehenderit nos,* etc.; et apertius Psalmo 65: *Si iniuriam aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus;* et Proverbiorum 21: *Qui declinat aures suas, ne exaudiatur legem, oratio ejus erit execrabilis.* Unde, Joan. 9, dicit ille cœcus: *Scimus quia Deus peccatores non exaudit.* Et licet Augustinus interdum significet illi non esse integrum fidem dandum, tamen ita videatur dicere Deus per Isaiam, cap. 4: *Cum multiplicaveritis orationem, non exaudiem, manus enim restrinxt sanguine plene sunt.*

2. *Illorum opinio non probatur.* — Verumtamen haec loca nimium probare videntur, et ideo necessario sunt aliquo modo limitanda. Quia ex illis sequeretur orationem peccatoris non solum non semper, verum etiam nunquam exaudiiri; consequens est falsum; ergo. Sequela patet, quia David, Isaias et cœcus simpliciter proferunt Deum non exaudire tales orationes. Minor autem patet, quia consulimus peccatoribus ut orent, et Patres ac Concilia docent hoc esse unum ex mediis, vel

necessariis, vel utilissimis ad obtainendam a Deo gratiam; ergo talis oratio potest esse utilis et impetratoria. Unde publicanus ille, Luc. 18, nec frustra, nec flete orabat, dicens: *Propitius esto mihi peccatori;* frustra autem id diceret, si Deus peccatores non exaudiret. Ergo certum est statum gratiæ non esse simpliciter necessarium ad impetrandum; ergo allata testimonia necessario sunt limitanda ad aliquam specialem orationem peccatoris; ergo, extra illam, non est cur negenus orationem peccatoris, quae apta est ut exaudiatur, habere infallibilem promissionem, et consequenter statum gratiæ non esse ponendum inter conditions necessarias ad infallibilitatem orationis.

3. *D. Thomæ sententia, quæ affirms peccatoris orationem audiri, adjunctis necessariis conditionibus, vera censetur.* — Atque ita plane sensisse videtur Augustinus, tract. 44 in Joannem, et Basilius, in Constitutionibus Monasticis, c. 1, ubi ad hoc expendit parabolam Luc. 11, quæ ita concludit: *Dico vobis, et si non dabit illi, eo quod amicus ejus sit, propter improbilatem tamen ejus surget, et dabit illi quotquot habet necessarios.* Quibus verbis significatur, Deum non solum exaudire orationem propter amicitiam orantis, sed etiam propter ipsammet orationem, si reliquas conditions habeat. Chrysostomus etiam, in Imperfecto Matthæi, hom. 18, circa illa verba cap. 7: *Omnis enim qui petit, accipit,* expresse dicit illam affirmationem seu promissionem non solum ad justos, sed etiam ad peccatores pertinere. Quod colligit ex distributione: *Omnis qui petit, sive justus, inquit, sive peccator.* Quod aliis argumentis ex misericordia et perfecta Dei charitate sumptis probabiliter confirmat. Idem plane sentit D. Thom., dicta quæst. 83, art. 16; nam de oratione peccatoris simpliciter ait fore exaudiendam, si habeat quatuor conditions articulo decimo quinto positas. Et hanc sententiam his terminis Sancti Thomæ declaratam censeo veram, quia promissiones Christi generales sunt, et non sunt limitandæ, ubi nec verba cogunt, nec materia, nec ratio divinæ justitiae, et aliqui divina misericordia sine tali limitatione magis commendatur. Nam et orationis jus in impetrando non fundatur in dignitate personæ orantis, sed in misericordia divina, et verbo ejus; ergo indignitas peccatoris non obstabit impetracioni etiam infallibili, si alia necessaria concurrant.

4. *Testimonia divina Scripturæ, quibus*